

MONITOR POLSKI

DZIENNIK URZĘDOWY RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 12 października 2018 r.

Poz. 970

UCHWAŁA PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

z dnia 17 września 2018 r.

w sprawie wytycznych dla gminnych komisji wyborczych i obwodowych komisji wyborczych dotyczących sposobu postępowania w sytuacji, gdy na skutek zmian na liście kandydatów w wyborach wójta (burmistrza, prezydenta miasta) lub w ponownym głosowaniu w tych wyborach będzie uczestniczyć tylko jeden kandydat, a także jeżeli wystąpią przesłanki do skreślenia jednego kandydata

Na podstawie art. 161 § 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2018 r. poz. 754, 1000 i 1349) Państwowa Komisja Wyborcza uchwala, co następuje:

§ 1. Ustala się wytyczne dla gminnych komisji wyborczych i obwodowych komisji wyborczych dotyczące sposobu postępowania w sytuacji, gdy na skutek zmian na liście kandydatów w wyborach wójta (burmistrza, prezydenta miasta) lub w ponownym głosowaniu w tych wyborach będzie uczestniczyć tylko jeden kandydat, a także jeżeli wystąpią przesłanki do skreślenia jednego kandydata, stanowiące załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu.¹⁾

Przewodniczący Państwowej Komisji Wyborczej: *W. Hermeliński*

---

¹⁾ Niniejsza uchwała była poprzedzona uchwałą Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 5 listopada 2014 r. w sprawie wytycznych dla gminnych i obwodowych komisji wyborczych dotyczących sposobu postępowania w sytuacji, gdy na skutek zmian na liście kandydatów w wyborach wójta (burmistrza, prezydenta miasta) lub w ponownym głosowaniu w tych wyborach będzie uczestniczyć tylko jeden kandydat, a także jeżeli wystąpią przesłanki do skreślenia jednego kandydata (M.P. poz. 1058), która utraciła moc z dniem 31 stycznia 2018 r. na podstawie art. 5 pkt 63 lit. a ustawy z dnia 11 stycznia 2018 r. o zmianie niektórych ustaw w celu zwiększenia udziału obywateli w procesie wybierania, funkcjonowania i kontrolowania niektórych organów publicznych (Dz. U. poz. 130).

Załącznik do uchwały Państwowej Komisji Wyborczej
z dnia 17 września 2018 r. (poz. 970)

WYTYCZNE DLA GMINNYCH KOMISJI WYBORCZYCH I OBWODOWYCH KOMISJI WYBORCZYCH
DOTYCZĄCE SPOSOBU POSTĘPOWANIA W SYTUACJI, GDY NA SKUTEK ZMIAN NA LIŚCIE KANDYDATÓW
W WYBORACH WÓJTA (BURMISTRZA, PREZYDENTA MIASTA) LUB W PONOWNYM GŁOSOWANIU
W TYCH WYBORACH BĘDZIE UCZESTNICZYĆ TYLKO JEDEN KANDYDAT, A TAKŻE JEŻELI WYSTĄPIĄ
PRZESŁANKI DO SKREŚLENIA JEDYNEGO KANDYDATA

1. W sytuacji, gdy **przed dniem wyborów wójta (burmistrza i prezydenta miasta)**, na skutek skreśleń z listy kandydatów dokonanych **po wydrukowaniu kart do głosowania, pozostanie tylko jeden kandydat, konieczne jest wydrukowanie kart z nazwiskiem tylko jednego kandydata** (z dwiema kratkami oznaczonymi wyrazami „TAK” i „NIE”) według wzoru określonego w załączniku nr 21 do uchwały Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 27 sierpnia 2018 r. w sprawie wzorów kart do głosowania oraz nakładek na karty do głosowania sporządzonych w alfabecie Braille’a, w wyborach do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw i rad dzielnic m.st. Warszawy oraz w wyborach wójtów, burmistrzów i prezydentów miast (M.P. poz. 921, 931 i 936).

Jeżeli druk kart do głosowania, o których mowa wyżej, nastąpił po przekazaniu pakietów wyborczych osobom niepełnosprawnym głosującym korespondencyjnie, nowych kart do głosowania tym wyborcom nie przesyła się.

Obwodowa komisja wyborcza do spraw ustalenia wyników głosowania w obwodzie sporządza protokół głosowania według wzoru stanowiącego załącznik nr 7 do uchwały Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 30 lipca 2018 r. w sprawie ustalenia wzorów protokołów sporządzanych przez obwodowe komisje wyborcze, w wyborach do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw i rad dzielnic m.st. Warszawy oraz wyborach wójtów, burmistrzów i prezydentów miast (M.P. poz. 872 i 956).

Gminna komisja wyborcza sporządza protokół wyników głosowania i wyniku wyborów według wzoru stanowiącego załącznik nr 9 do uchwały Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 3 września 2018 r. w sprawie ustalenia wzorów protokołów, zestawień i zaświadczeń o wyborze sporządzanych przez terytorialne komisje wyborcze w wyborach do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw i rad dzielnic m.st. Warszawy oraz w wyborach wójtów, burmistrzów i prezydentów miast (M.P. poz. 967).

Kandydata uważa się za wybranego, jeżeli w głosowaniu otrzymał więcej niż połowę ważnie oddanych głosów. Jeżeli kandydat nie otrzymał więcej niż połowę ważnie oddanych głosów, wyboru wójta (burmistrza, prezydenta miasta) dokona rada gminy (miasta).

2. **W sytuacji gdy przed ponownym głosowaniem pozostał tylko jeden kandydat**, gdyż drugi kandydat wycofał zgodę na kandydowanie, utracił prawo wyborcze lub zmarł, **głosowanie przeprowadza się na tego kandydata.**

W takim przypadku, dla przeprowadzenia ponownego głosowania, drukuje się karty z nazwiskiem tylko jednego kandydata (z dwiema kratkami oznaczonymi wyrazami „TAK” i „NIE”) według wzoru określonego w załączniku nr 23 do uchwały Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 27 sierpnia 2018 r. w sprawie wzorów kart do głosowania oraz nakładek na karty do głosowania sporządzonych w alfabecie Braille’a, w wyborach do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw i rad dzielnic m.st. Warszawy oraz w wyborach wójtów, burmistrzów i prezydentów miast.

Jeżeli druk kart do głosowania, o których mowa wyżej, nastąpił po przekazaniu pakietów wyborczych osobom niepełnosprawnym głosującym korespondencyjnie, nowych kart do głosowania tym wyborcom nie przesyła się.

Obwodowa komisja wyborcza do spraw ustalenia wyników głosowania w obwodzie sporządza protokół głosowania według wzoru stanowiącego załącznik nr 9 do uchwały Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 30 lipca 2018 r. w sprawie ustalenia wzorów protokołów sporządzanych przez obwodowe komisje wyborcze w wyborach do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw i rad dzielnic m.st. Warszawy oraz wyborach wójtów, burmistrzów i prezydentów miast.

Gminna komisja wyborcza sporządza protokół wyników głosowania i wyniku wyborów według wzoru stanowiącego załącznik nr 11 do uchwały Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 3 września 2018 r. w sprawie ustalenia wzorów protokołów, zestawień i zaświadczeń o wyborze sporządzanych przez terytorialne komisje wyborcze w wyborach do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw i rad dzielnic m.st. Warszawy oraz w wyborach wójtów, burmistrzów i prezydentów miast.

Kandydata uważa się za wybranego, jeżeli w ponownym głosowaniu otrzymał więcej niż połowę ważnie oddanych głosów. Jeżeli kandydat nie otrzymał więcej niż połowę ważnie oddanych głosów, wyboru wójta (burmistrza, prezydenta miasta) dokona rada gminy (miasta).

3. **Jeżeli sytuacja, o której mowa w pkt 1 i 2, wystąpiła w przeddzień głosowania lub w dniu głosowania, a wydrukowanie i dostarczenie** właściwych kart do głosowania do obwodowych komisji wyborczych do spraw przeprowadzenia głosowania w obwodzie **przed godziną 7⁰⁰ w dniu głosowania jest niemożliwe**, gminna komisja wyborcza niezwłocznie:
- 1) powiadamia właściwego komisarza wyborczego i obwodowe komisje wyborcze do spraw przeprowadzenia głosowania w obwodzie o zaistniałej sytuacji;
  - 2) sporządza obwieszczenie, według wzoru stanowiącego załącznik nr 1 do wytycznych, w którym podaje informacje o:
    - a) skreśleniu kandydata lub kandydatów,
    - b) kontynuowaniu głosowania – jeżeli sytuacja, o której mowa, nastąpiła po rozpoczęciu głosowania,
    - c) sposobie głosowania, tj. że:
      - głos oddany na kandydata uczestniczącego w wyborach traktowany jest jako głos oddany za wyborem kandydata,
      - głos oddany na skreślonego kandydata lub skreślonych kandydatów traktowany jest jako głos przeciwko wyborowi kandydata uczestniczącego w wyborach,
      - głos oddany zarówno na kandydata uczestniczącego w wyborach, jak i na skreślonego kandydata lub skreślonych kandydatów traktowany jest jako głos ważny i oddany za wyborem kandydata – jeżeli sytuacja, o której mowa, nastąpiła przed rozpoczęciem głosowania,
      - głos oddany zarówno na kandydata uczestniczącego w wyborach, jak i na skreślonego kandydata lub skreślonych kandydatów traktowany jest jako głos nieważny – jeżeli sytuacja, o której mowa, nastąpiła po rozpoczęciu głosowania.

Obwieszczenie, o którym mowa wyżej, niezwłocznie podaje się do wiadomości wyborców w gminie, przekazuje się do wszystkich obwodowych komisji wyborczych do spraw przeprowadzenia głosowania w obwodzie w gminie w celu wywieszenia w lokalach wyborczych, a także przekazuje się wójtowi (burmistrzowi, prezydentowi miasta) i komisarzowi wyborczemu. **Konieczne jest zastosowanie skutecznych działań w celu upowszechnienia omawianej informacji na terenie gminy, w tym z wykorzystaniem dostępnych środków przekazu.**

4. **Obwodowe komisje wyborcze** do spraw przeprowadzenia głosowania w obwodzie niezwłocznie po otrzymaniu informacji, o której mowa wyżej, **informują o tym wyborców przy wydawaniu kart do głosowania**. Przy ustalaniu wyników głosowania obwodowe komisje wyborcze do spraw ustalenia wyników głosowania w obwodzie kwalifikują głosy zgodnie z informacją zawartą w obwieszczeniu gminnej komisji wyborczej. Przy ustalaniu wyników głosowania i wyniku wyborów sporządza się protokoły według wzorów wskazanych odpowiednio w pkt 1 lub pkt 2 wytycznych.
5. **Jeżeli w wyborach wójta (burmistrza, prezydenta miasta) lub w ponownym głosowaniu w tych wyborach uczestniczył miał tylko jeden kandydat**, który przed dniem głosowania lub w tym dniu wycofa zgodę na kandydowanie, utraci prawo wybieralności albo umrze, gminna komisja wyborcza skreśla kandydata z listy kandydatów, podejmując stosowną uchwałę. Wzór uchwały stanowi załącznik nr 2 do wytycznych.

W takim przypadku wyboru wójta (burmistrza, prezydenta miasta) dokona rada gminy.

Uchwałę tę komisja podaje niezwłocznie do publicznej wiadomości i przekazuje wszystkim obwodowym komisjom wyborczym do spraw przeprowadzenia głosowania w obwodzie oraz komisarzowi wyborczemu.

Konieczne jest podjęcie skutecznych działań w celu upowszechnienia treści uchwały na terenie gminy, w tym z wykorzystaniem dostępnych środków przekazu.

Jeżeli sytuacja, o której mowa wyżej, nastąpiła w trakcie głosowania, obwodowe komisje wyborcze do spraw przeprowadzania głosowania w obwodzie po otrzymaniu uchwały gminnej komisji wyborczej o skreśleniu kandydata **podejmują uchwałę o zakończeniu odpowiednio głosowania lub ponownego głosowania** w wyborach wójta (burmistrza, prezydenta miasta) **i nieustaleniu wyników** głosowania w obwodzie, według wzoru stanowiącego załącznik nr 3 do wytycznych, co oznacza uznanie głosowania za niebyłe. Uchwałę obwodowa komisja wyborcza do spraw przeprowadzenia głosowania w obwodzie wywiesza w lokalu wyborczym, w miejscu łatwo dostępnym dla wyborców (w tym dla wyborców niepełnosprawnych).

Jeżeli sytuacja, o której mowa wyżej, ma miejsce w trakcie pierwszego głosowania w wyborach wójta (burmistrza, prezydenta miasta), obwodowa komisja wyborcza do spraw przeprowadzenia głosowania w obwodzie **kontynuuje prowadzenie głosowania w wyborach do rad.**

6. **Jeżeli sytuacja**, o której mowa w pkt 5, **miała miejsce w trakcie pierwszego głosowania** w wyborach wójta (burmistrza, prezydenta miasta), obwodowa komisja wyborcza do spraw przeprowadzenia głosowania w obwodzie niezwłocznie po podjęciu uchwały o zakończeniu głosowania, obowiązana jest do starannego zapakowania niewykorzystanych kart do głosowania w wyborach wójta (burmistrza, prezydenta miasta) w pakiet, opisanie go i zabezpieczenia do czasu zakończenia głosowania w wyborach do rad. **Jeżeli sytuacja** ta natomiast **miała miejsce w trakcie ponownego głosowania**, obwodowa komisja wyborcza do spraw przeprowadzenia głosowania w obwodzie po podjęciu uchwały o zakończeniu głosowania postępuje zgodnie z wytycznymi dla obwodowych komisji wyborczych ds. ustalenia wyników głosowania w obwodzie dotyczących zadań i trybu ustalenia wyników głosowania w wyborach organów jednostek samorządu terytorialnego zarządzonych na dzień 21 października 2018 r., stanowiących załącznik do uchwały Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 17 września 2018 r. (M.P. poz. 969), w części dotyczącej zabezpieczenia i przekazania dokumentów z wyborów. W takiej sytuacji obwodowa komisja wyborcza ds. ustalenia wyników głosowania w obwodzie nie wykonuje żadnych czynności.

Załączniki do wytycznych dla gminnych i obwodowych komisji wyborczych dotyczących sposobu postępowania w sytuacji, gdy na skutek zmian na liście kandydatów w wyborach wójta (burmistrza, prezydenta miasta) lub w ponownym głosowaniu w tych wyborach będzie uczestniczyć tylko jeden kandydat, a także jeżeli wystąpią przesłanki do skreślenia jedyne go kandydata

Załącznik nr 1

WZÓR

Obwieszczenie

.....
(nazwa)

Komisji Wyborczej w .....
(miejscowość)

z dnia .....

o skreśleniu kandydata/kandydatów* na

.....
(wójta, burmistrza, prezydenta – nazwa gminy lub miasta)*

**i dalszym* przeprowadzeniu głosowania na jednego kandydata
przy użyciu dotychczasowych kart do głosowania**

.....
(nazwa)

Komisja Wyborcza w ..... podaje do wiadomości
(miejscowość)

publicznej, co następuje:

1. W dniu ..... z listy kandydatów na .....
(wójta, burmistrza, prezydenta – nazwa gminy lub miasta)*

skreślony(-a) został(-a) .....
(imię – imiona i nazwisko kandydata)

ponieważ kandydat zmarł/wycofał zgodę na kandydowanie/utracił prawo wybieralności*
oraz*

skreślony(-a) został(-a) .....
(imię – imiona i nazwisko kandydata)

ponieważ kandydat zmarł/wycofał zgodę na kandydowanie/utracił prawo wybieralności* .

2. W związku z powyższym w wyborach uczestniczy jeden kandydat:

.....
(nazwisko i imię)

zgłoszony(-a) przez .....
(skrót nazwy komitetu wyborczego)

3. Głosowanie będzie kontynuowane przy użyciu dotychczasowych kart do głosowania.**

4. Głosy oddane na karcie do głosowania będą kwalifikowane w następujący sposób:

- 1) głos oddany na kandydata uczestniczącego w wyborach traktowany będzie jako głos oddany za wyborem kandydata,
- 2) głosy oddane na skreślonego kandydata lub skreślonych kandydatów* traktowany będzie jako głos przeciwko wyborowi kandydata uczestniczącego w wyborach,
- 3) głos oddany zarówno na kandydata uczestniczącego w wyborach, jak i na skreślonego kandydata lub skreślonych kandydatów* traktowany będzie jako głos nieważny.

5. Obwieszczenie podlega niezwłocznemu podaniu do publicznej wiadomości przez rozplakatowanie na obszarze gminy i wywieszeniu w lokalach wyborczych.

Przewodniczący

..... Komisji Wyborczej

W .....
(miejscowość)

.....
(imię i nazwisko)

---

* Wpisać odpowiednio lub niepotrzebne skreślić albo pominąć.

** Pominąć i zmienić numerację kolejnych punktów, jeżeli obwieszczenie wydano przed rozpoczęciem głosowania.

WZÓR

Uchwała

..... **Komisji Wyborczej w** .....
(nazwa) (miejsowość)

z dnia .....

o skreśleniu kandydata na

.....
(wójta, burmistrza, prezydenta – nazwa gminy lub miasta)*

Na podstawie art. 483 § 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2018 r. poz. 754, 1000 i 1349) ..... Komisja Wyborcza
(nazwa)

w ..... uchwała, co następuje:
(miejsowość)

§ 1.

Skreśla się ..... z listy kandydatów
(imię – imiona i nazwisko kandydata)

na ....., ponieważ kandydat ten
(wójta, burmistrza, prezydenta – nazwa gminy lub miasta)*

zmarł/wycofał zgodę na kandydowanie/utracił prawo wybieralności* .

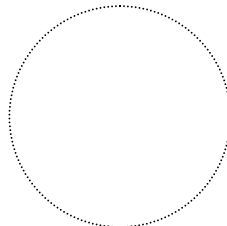
§ 2.

W związku z brakiem zarejestrowanych kandydatów w wyborach bezpośrednich, wyboru
..... dokona Rada
(wójta, burmistrza, prezydenta – nazwa gminy lub miasta)*

.....
(miasta, gminy)

§ 3.

1. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega niezwłocznemu podaniu do publicznej wiadomości przez rozplakatowanie na obszarze gminy.
2. Druk i rozplakatowanie uchwały zapewni .....
(wójt, burmistrz, prezydent – nazwa gminy lub miasta)*

(pieczęć Komisji)

Przewodniczący Komisji:

.....
(imię i nazwisko)

.....
(podpis)

Zastępca Przewodniczącego:

.....
(imię i nazwisko)

.....
(podpis)

Członkowie:

.....
(imię i nazwisko)

.....
(podpis)

.....
(imię i nazwisko)

.....
(podpis)

.....
(imię i nazwisko)

.....
(podpis)

.....
(imię i nazwisko)

.....
(podpis)

..... (imię i nazwisko)	..... (podpis)
..... (imię i nazwisko)	..... (podpis)
..... (imię i nazwisko)	..... (podpis)

_____
* Wpisać odpowiednio lub niepotrzebne skreślić albo pominąć.

WZÓR

**Uchwała
Obwodowej Komisji Wyborczej ds. Przeprowadzenia Głosowania w Obwodzie Nr ...****W .....**
(miejscowość)**z dnia .....****w sprawie zakończenia głosowania i nieustalenia wyników ponownego* głosowania****w obwodzie****w wyborach .....**
(wójta, burmistrza, prezydenta miasta – nazwa gminy lub miasta)*

Na podstawie art. 185 § 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2018 r. poz. 754, 1000 i 1349) w związku z pkt ..... wytycznych dla gminnych komisji wyborczych i obwodowych komisji wyborczych dotyczących sposobu postępowania w sytuacji, gdy na skutek zmian na liście kandydatów w wyborach wójta (burmistrza, prezydenta miasta) lub w ponownym głosowaniu w tych wyborach będzie uczestniczyć tylko jeden kandydat, a także jeżeli wystąpią przesłanki do skreślenia jedyne go kandydata, stanowiących załącznik do uchwały Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 17 września 2018 r. (M.P. poz. 970), Obwodowa Komisja Wyborcza ds. Przeprowadzenia Głosowania w Obwodzie Nr ... w .....
(miejscowość)

uchwała, co następuje:

§ 1.

W związku z uchwałą ..... Komisji Wyborczej
(nazwa)

W ..... o skreśleniu z listy jedyne go kandydata na
(miejscowość)

.....
(wójta, burmistrza, prezydenta – nazwa gminy lub miasta)*

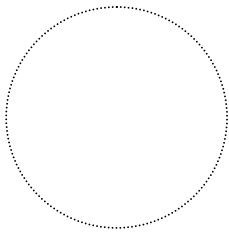
1) ponowne* głosowanie w wyborach .....
(wójta, burmistrza, prezydenta – nazwa gminy lub miasta)*

ulega zakończeniu;

2) postanawia się o nieustaleniu wyników głosowania, o którym mowa w pkt 1.

§ 2.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega podaniu do publicznej wiadomości w lokalu wyborczym.

(pieczęć Komisji)

Przewodniczący
Obwodowej Komisji Wyborczej
ds. Przeprowadzenia Głosowania
w Obwodzie Nr ...

W .....
(miejscowość)

.....
(imię i nazwisko)

---

* Wpisać odpowiednio.